

## ANEXO III

### DOCUMENTACIÓN TÉCNICA PARA DESENVOLVER A MOSTRA DO SOBRE 2

PROPOSTA MUSEOGRÁFICA ESPECÍFICA DO MÓDULO 4 “O REINO DE GALICIA NA IDADE MEDIA”. UNIDADE TEMÁTICA 2 “O ESPLENDOR MEDIEVAL”

1.- Obxectivos do ME e contidos temáticos a desenvolver

| <b>MÓDULO EXPOSITIVO Nº 4</b><br><i>O Reino de Galicia na Idade Media</i><br><br>Superficie aproximada: 200 m <sup>2</sup>                                                                                                                                                                         |                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>CONTIDOS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>POSIBLES ELEMENTOS A EXPOÑER</b>                                                           |
| <b>UT1. A Alta Idade Media (ss. VIII-X).</b><br>UE1. O Reino de Galicia<br>UE2. Os cambios socioeconómicos<br>UE3. A <i>inventio</i> de Santiago e o nacemento de Compostela.<br>UE4.As ameazas exteriores: incursións vikingas e <i>razzias</i> musulmanas.<br>UE5. Arte e cultura altomedievais. |                                                                                               |
| <b>UT2. O esplendor medieval (ss. XI-XIII).</b><br>UE1. O Camiño de Santiago.                                                                                                                                                                                                                      | - Mapa dos principais mosteiros cluniacenses e cistercienses de Galicia e das súas posesións. |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>UE2. As novas ordes monásticas e o cambio agrario. Implantación de cluniacienses e cistercienses pola protección dos Reis. Novas formas de explotación agraria. Campesiños propietarios endebedados e servos conflúen nunha nova clase de campesiños dependentes/vasalos de mosteiros, cabidos e nobres. O nacemento do foro.</p> <p>UE3. O desenvolvemento urbano.</p> <p>UE4. O comercio exterior, marítimo e terrestre.</p> <p>UE5. O ascenso da Igrexa compostelana.</p> <p>UE6. O Reino de Galicia na monarquía de León/Castela.</p> <p>UE7. Nacemento e consolidación da lingua galega no pobo, nos usos públicos e na literatura. A lírica galaico-portuguesa.</p> <p>UE8. As artes. O esplendor románico.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pergameo: Privilexio Real de Alfonso VII ao mosteiro de San Miguel de Eiré (Pantón), 1129. 60,9x35,9. (MPG).</li> <li>- Debuxo de mosteiro cisterciense tipo coas explotacións agrarias anexas.</li> <li>- Panel explicativo e ilustrado sobre o foro (qué era) e a súa evolución.</li> <li>- Pergameo: Foro concedido polo abade de San Martiño de Santiago sobre un lugar de Recemonde, 1228. 11,7x14,5.(MPG)</li> <li>- Diagrama da sociedade da época ilustrado con miniaturas de códices que representen nobres, cregos, burgueses e labregos da época (Códice Calixtino, Libro de Horas de Fernando I na USC, etc.).</li> <li>- Traxes medievais (MPG)</li> <li>- Campa a dúas augas (MPG)</li> <li>- Nómima ilustrada de poetas da lírica medieval con reproducións ampliadas de ilustracións sacadas de códices medievais. Audio con recitado dalgunhas cantigas acompañadas de música medieval.</li> <li>- Pergameo en galego de Iohan Gonçalves, s.d. 30x,7 (MPG).</li> <li>- Pergameo. Carta de venda ao Mosteiro de Monfero, 1247. 46x8 (MPG)</li> <li>- Pergameo: Convenio entre o arcediano de nendos e o mosteiro de Caaveiro, 1276. 23,4x11. (MPG)</li> <li>- Copia da maqueta feita por Conant da catedral románica de Santiago. No seu defecto, plantas e alzados.</li> <li>- Fotos do Pórtico da Gloria de Santiago e do Pórtico do Paraíso de Ourense.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pantocrátor e capitel da igrexa de Santa Baia de Camba, Rodeiro (MPG).</li> <li>- Relevo de Santo Arandel (MPG).</li> <li>- Cruz de cumieira (MPG)</li> </ul> |
| <p><b>UT3. A crise baixomedieval (ss. XIV-XV).</b></p> <p>UE1. A hecatombe demográfica e o devalo socioeconómico.</p> <p>UE2. A desestabilización sociopolítica.</p> <p>UE3. As guerras irmandiñas.</p> <p>UE4. A cultura. Inicio do retroceso do galego</p> |                                                                                                                                                                                                        |

## 2. Información textual:

Os textos a incluír van en cursiva. Estes textos poderán cambiarse na execución do proxecto sen alterar significativamente a súa extensión

### **Módulo Expositivo 4: *O Reino de Galicia na Idade Media***

#### **Unidade Temática 2: *O apoxeo medieval***

##### **Unidade expositiva 2: *Os cambios sociais***

[Texto para o mapa dos mosteiros]: *A protección dos reis dende Afonso VI impulsou a implantación dos monxes de Cluny e do Císter por toda Galicia, que recibiron moitas terras para sostemento dos seus mosteiros.*

[Texto para debuxo de mosteiro]: *Os cistercienses introduciron métodos de cultivo máis produtivos tanto nas terras explotadas directamente como nas que foron aforando aos campesiños. Obtiveron así excedentes cos que satisfacer a crecente demanda das cidades.*

[Texto sobre o foro]: *O foro era un contrato de moi longa duración, ás veces varias xeracións, polo que os señores (nobres ou eclesiásticos), donos das terras, concedían aos campesiños o dereito a cultivalas a cambio dunha renda en especie. En moitos casos, os*

*campesiños quedaban ademais baixo a xustiza do señor. Este sistema foi o predominante en Galicia até o século XIX.*

[Texto para o diagrama da sociedade]: *Nesta época hai tres grandes cambios sociais:*

- . os servos e a maioría dos labregos propietarios da época anterior converxen na formación da que será a clase máis numerosa da sociedade: os campesiños libres pero dependentes dos señores a través do foro e o vasalaxe;*
- . a conversión da Igrexa no maior terratenente do país; e*
- . o ascenso das burguesías urbanas por mor do crecemento económico e do estímulo dos Camiños de Santiago.*

### **Unidade Expositiva 7: *A lingua galega***

[Texto sobre nacemento e consolidación da lingua galega]: *Por evolución do latín, que pervive nos usos máis cultos e nos litúrxicos, nace o romance occidental da Península, a lingua galega, a única falada polo pobo e a única utilizada de momento nos documentos civís.*

[Texto sobre ascenso e decadencia da lírica galaico-portuguesa]: *A galega é tamén nestes séculos a lingua literaria por excelencia, nomeadamente na lírica galaico-portuguesa, que prevalece tamén nas Cortes de Castela e Portugal.*

### **Unidade expositiva 8: *O esplendor románico***

[Texto sobre arquitectura e escultura románicas en Galicia]: *O estilo románico prende con forza en Galicia, tanto na arquitectura como na escultura e nas artes menores. A catedral de Santiago é un dos mellores exemplos de igrexas de peregrinación e o seu Pórtico da Gloria, atribuído ao mestre Mateo, o cumio indiscutido da escultura europea dese tempo.*